

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 października 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy S. K. od wyroku Sądu Okręgowego IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 22 lutego 2017 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 6 października 2016 r. odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Sądy obydwu instancji uznały odwołanie wnioskodawcy za bezzasadne, ponieważ nie udowodnił on wymaganego do przyznania wnioskowanego świadczenia okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat, a jedynie 24 lata, 6 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych liczonych do 31 grudnia 1998 r. Sąd odwoławczy za prawidłowe uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji w przedmiocie odstąpienia od badania dalszych

przesłanek wyrażonych w art. 184 ustawy emerytalnej. Skoro nie została spełniona jedna przesłanka przyznania emerytury w obniżonym wieku (25-letni okres składkowy i nieskładkowy na dzień 1 stycznia 1999 r.), to ze względu na konieczność spełnienia wszystkich przesłanek łącznie, brak jednej z nich sam w sobie uzasadniał odmowę przyznania spornej emerytury. Dlatego zbędne było badanie czy wnioskodawca spełniał kolejny warunek wymagany do przyznania emerytury, tj. co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1/ art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. nr 45, poz. 226 ze zm.) przez błędną wykładnię i przyjęcie, że brak dokumentu potwierdzającego umowę o pracę skarżącego w okresie nauki zawodu od września 1971 r. do maja 1973 r. jest wystarczającym argumentem do nieuwzględnienia tego okresu do wymaganego stażu sumarycznego 25 lat, pomimo przedłożenia zaświadczenia z dnia 1 sierpnia 2016 r. potwierdzającego faktyczne odbycie nauki zawodu w tym okresie w przedsiębiorstwie państwowym; 2/ § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) przez niezastosowanie i nieuwzględnienie zaświadczenia z dnia 1 sierpnia 2016 r. jako dowodu potwierdzającego wykonywanie przez skarżącego nauki zawodu w państwowym zakładzie pracy; 3/ art. 6 k.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że wbrew zasadom wynikającym z art. 5 k.c., art. 180 § 1 i 2 w związku z art. 7 k.p.a. oraz wbrew zasadzie wyrażonej w § 10 ust. 2 rozporządzenia, że tylko i wyłącznie na skarżącym spoczywa obowiązek udowodnienia jego twierdzeń wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, i błędne sugerowanie, że przy ubieganiu się o emeryturę organ rentowy nie ma obowiązku współdziałania w gromadzeniu i przedstawieniu dowodów, oraz wynikającej z powyższego błędnej sugestii Sądu, że zaświadczenie z 1 sierpnia 2016 r. potwierdzające faktyczne odbycie przez skarżącego nauki zawodu w spornym okresie od 1971 r. do 1973 r. w przedsiębiorstwie państwowym rzekomo nie spełnia wymogu wynikającego z art. 6 k.c.; 4/ art. 5 k.c. przez niewłaściwe obciążenie wyłącznie skarżącego

odpowiedzialnością za brak należytego sprawowania opieki nad nim przez instytucje państwowe w czasie, kiedy był jeszcze niepełnoletnim wychowankiem Państwowego Domu Dziecka (praktycznie od urodzenia) i odbywał jako młodociany naukę zawodu w przedsiębiorstwie państwowym; 5/ polegające na odmowie przyjęcia przez Sąd Apelacyjny oryginału zaświadczenia z dnia 15 marca 2016 r. wystawionego przez Zakład Karny w S., potwierdzającego legitymowanie się przez skarżącego około 7-letnim okresem składkowym i stwierdzenie, iż kserokopia tego zaświadczenia jest „bezwartościowa dowodowo”, co skutkowało nieuwzględnieniem wykazanych w nim okresów składkowych; 6/ art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów i oparcie rozstrzygnięcia jedynie na pierwszej części zaświadczenia z dnia 1 sierpnia 2016 r., z całkowitym pominięciem drugiej jego części potwierdzającej odbycie nauki zawodu w spornym okresie; 7/ art. 227 k.p.c. przez niedopuszczenie przez Sąd Apelacyjny wnioskowanych przez skarżącego dowodów na okoliczność wykazania i potwierdzenia faktu legitymowania się przez niego co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność wynikającą z błędnej interpretacji przepisów prawa materialnego, a to art. 10 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, zgodnie z którym „okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy były okresami zatrudnienia”. Wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wyroku poprzedzającego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji i zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła być przyjęta do rozpoznania, ponieważ skarżący nie spełnił jednego z bezwzględnie obowiązujących warunków nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym 60 lat z tytułu co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych przepracowanych do 1 stycznia 1999 r., bo do tej daty nie

legitymował się imperatywnym warunkiem nabycia prawa do wcześniejszej emerytury w postaci co najmniej 25-letniego stażu okresów składkowych i nieskładkowych (art. 32 w związku z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r.). Zgodnie z jej art. 184, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego - między innymi w art. 32 (niższym niż określony w art. 27 pkt 1), jeżeli w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Tymczasem w dniu 1 stycznia 1999 r. skarżący nie legitymował się co najmniej 25-letnim stażem okresów składkowych i nieskładkowych obligatoryjnie koniecznym do nabycia emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez dzień wejścia w życie ustawy.

Skarżący bezpodstawnie powoływał się na nieuwzględnienie przez Sądy zaświadczenia z dnia 1 sierpnia 2016 r. potwierdzającego, że w latach 1971 – 1973 był uczniem Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej w Ż., w której odbywał praktyczną naukę zawodu. Tymczasem wymieniona placówka oświatowa nie była szkołą przyzakładową („fabryczną”), a skarżący był tylko uczniem odbywającym uczniowskie praktyki zawodowe, przeto nie był młodocianym pracownikiem. Ponadto w spornym okresie nie był jego pracodawcą Zakład Karny w S., który wystawił mu wiele lat później zaświadczenie z dnia 1 sierpnia 2016 r., choćby organ rentowy zaliczył mu okres od 1 września 1971 r. do 28 maja 1973 r. w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 28 dni do okresu składkowego, co nie uzupełniło na 1 stycznia 1999 r. wymaganego stażu pracy do co najmniej 25 lat. Skoro na tę datę (1 stycznia 1999 r.) skarżący nie osiągnął wymaganego stażu pracy i 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, to nie przysługuje mu sporna emerytura, choćby do wymienionej daty przepracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach zatrudnienia. Na tę negatywną ocenę nie mógł wpłynąć sygnalizowany przez skarżącego „brak należytego sprawowania opieki nad nim przez instytucje państwowe w czasie, w którym był niepełnoletnim wychowankiem Państwowego

Domu Dziecka (praktycznie od urodzenia)”, ze względu na ściśle bezwzględnie obowiązujące warunki konieczne do nabycia spornych uprawnień emerytalnych według imperatywnych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.